

Uke 41

8. oktober: Landstad

Norsk prest og salmedikter (7.10.1802 - 8.10.1880)

Magnus Brostrup Landstad var prest, folkevisesamler og dikter. Han var motstander av rasjonalismen og påvirket av luthersk ortodoksi, og kunne forene pietistisk lekmannskristendom og grundtvigiansk kirkelighet og kulturåpenhet. Med denne bakgrunnen ble han mannen bak en samlende salmebok i Norge. I 1869 gav han ut Norges første autoriserte salmebok hvor han selv bidro med mange egne salmer og oversettelser. Til å begynne med ble språket i salmeboken oppfattet som radikalt. Han ble kritisert for å ta i bruk landsmålsord i den. Men ved å frigjøre Norge fra dansk språk bidro han til en mer stedegen kristen tro i Norge.

Landstad hadde en spesiell begavelse til å gjendikte salmer. Hans egen salmediktning er alvorspreget og har en moll-klang i bunnen. Livet er en pilgrimsreise mot døden og himmelen. Her er det mange likheter med Brorson.

Landstad hadde et romslig syn på kulturen: Den folkelige kulturen viste for ham Guds fottrinn i historien. Samtidig var han som embetsmann barn av sin tid, med liten forståelse for arbeiderbevegelsen og de nye frikirkene.

For Landstad var møtet med skjønnhet i kunst og natur et møte med Gud. Dette og hans forforskning og stedegengjøring av kristen tro gir ham et "keltisk" preg.

Bønn: Kom inn, o Kriste, tenn lys i hvermanns gård!

La isen briste, gi varme snart og vår!

La ingen miste hva godt din fødsel spår!

(M. B. Landstad i Norsk Salmebok 59,4)

Bibeltekster: Sal 116 2. Kor 4,1-15 Matt 26,30-32

Glad jeg ser i alt beviser på
Gud! Din underbare kraft og nåde,
klart jeg ser dem i det minste strå;
men om våren dog så overmåde ...

(M. B. Landstad i diktet "Forårmorgen", i hans samling "Sange og Dikte")

Andre merkedager:

14. oktober (primstav): Vinternatt og Callistus. Dette er dagen da primstaven ble snudd om til vintersiden. Dagens navn er etter den sekstende pave i Roma som døde i 222.

14. oktober: Thomas Kingo (15.12.1634-14.10.1703) var dansk biskop, salmedikter og komponist. Slik som Petter Dass (se 18. september) hadde også Kingo røtter i Skottland. Han var ortodoksiens salmedikter. Salmene hans er preget av barokkstilen, samtidig som de foregriper pietismens fromhetsideal. Den danske salmeboken fra 1699 ble oppkalt etter Kingo. Denne ble også brukt overalt i Norge inntil Landstads salmebok tok over.